

Dr. Abdurrahman Hamza TÜZGEN

**TESCİLSİZ TASARIMLARIN
HUKUKEN KORUNMASI**

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR CETVELİ.....	XIII
BÖLÜM 1: GİRİŞ.....	1
BÖLÜM 2: GENEL BİLGİLER.....	7
2.1. TASARIM KAVRAMI VE HUKUKİ KORUMA.....	7
2.1.1. Tasarım Kavramı.....	7
2.1.2. Tasarımın Unsurları.....	8
2.1.2.1. Ürün/Ürün Parçası	9
2.1.2.2. İnsan Duyuları ile Algılanabilen Görünüm.....	12
2.2. TASARIM ÇEŞİTLERİ	13
2.2.1. Tescilli ve Tescilsiz Tasarımlar	13
2.2.2. İki Boyutlu ve Üç Boyutlu Tasarımlar	14
2.2.3. Estetik ve Fonksiyonel Tasarımlar.....	15
2.2.4. Endüstriyel Olan ve Endüstriyel Olmayan Tasarımlar.....	16
2.2.5. Parça Tasarımları.....	17
2.2.6. Yedek Parça Tasarımları.....	17
2.2.6.1. Yedek Parçanın Fonksiyonel Açıdan Bağımsız Olması.....	18
2.2.6.2. Görünmeyen Parça Tasarımları.....	18
2.2.6.3. Must Match Parça Tasarımları.....	18
2.2.6.4. Must Fit Parça Tasarımları.....	19
2.3. TASARIM KORUMASININ TARİHÇESİ	20
2.3.1. Uluslararası Sözleşmeler.....	21
2.3.1.1. Paris Anlaşması	22
2.3.1.2. Bern Anlaşması	23
2.3.1.3. TRIPs Anlaşması	24
2.3.1.4. Lahey Sözleşmesi	25

2.3.1.5. Locarno Anlaşması	25
2.3.2. Avrupa Birliği'ndeki Tarihsel Süreç.....	26
2.3.3. Ülkemizdeki Tarihsel Süreç.....	27
BÖLÜM 3: TESCİLSİZ TASARIM KORUMASINA İLİŞKİN HUKUKİ DÜZENLEMELER	29
3.1. MEHAZ AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKUNDAKİ HUKUKİ DÜZENLEMELER.....	29
3.2. TÜRK HUKUKUNDAKİ DÜZENLEMELER	32
3.3. TESCİLSİZ TASARIMLARIN DİĞER MEVZUAT HÜKÜMLERİ İLE KORUNMASI (KÜMÜLATİF KORUMA)	34
3.3.1. Marka Mevzuatıyla Sağlanan Koruma	36
1.3.2. Patent (ve Faydalı Model) Mevzuatıyla Sağlanan Koruma	40
1.3.3. Fikir ve Sanat Eserleri Mevzuatıyla Sağlanan Koruma	43
1.3.4. Haksız Rekabet Hükümlerince Sağlanan Koruma	46
BÖLÜM 4: TESCİLSİZ TASARIM KORUMASININ ŞARTLARI....	53
4.1. GENEL OLARAK.....	53
4.2. OLUMLU KORUMA ŞARTLARI.....	54
4.2.1. Yenilik.....	54
4.2.1.1. Kavram	54
4.2.1.2. Mutlak Yenilik- Nispi Yenilik	55
4.2.1.3. Nesnel Yenilik- Özne Yenilik.....	56
4.2.1.4. Basit Yenilik- Nitelikli Yenilik.....	56
4.2.1.5. 6769 Sayılı SMK'da Yenilik	56
4.2.2. Ayırt Edici Nitelik.....	59
4.2.2.1. Kavram	59
4.2.2.2. Ayırt Edici Niteliğin Belirlenmesi	60
4.2.2.2.1. Genel İzlenimde Farklılık	60
4.2.2.2.2. Bilgilenmiş Kullanıcı Gözü	61
4.2.2.2.3. Seçenek Özgürlüğünün Derecesi.....	62
4.2.2.2.4. Tasarımın Uygulandığı Ürün/Alan	63

4.2.2.3. Yenilik ve Ayırt Edici Niteliğin Belirlenmesini Etkilemeyen Hususlar	63
4.2.2.4. Kamuya Sunmanın Yenilik Ve Ayırt Edici Nitelik Üzerindeki Etkisi	64
4.2.2.5. Rengin Ayırt Edici Niteliğe Etkisi	66
4.2.2.6. Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemeleri Kararlarında, “Yenilik” ve “Ayırt Edici Nitelik” Kavramları	67
4.3. OLUMSUZ KORUMA ŞARTLARI (KORUMA DIŐI HALLER)	68
4.3.1. Kamu Düzenine ve Genel Ahlakaya Aykırı Tasarımlar	68
4.3.2. Teknik Fonksiyonun Tasarımı Şekillendirmesi	69
4.3.3. Görünmeyen Parça Tasarımları	72
4.3.4. Paris Sözleşmesinin 2. Mükerrer 6. Maddesindeki Unsurları İçeren Tasarımlar	74
BÖLÜM 5: TESCİLSİZ TASARIMLARIN SONA ERME HALLERİ	77
5.1. TESCİLSİZ TASARIMLARIN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ	77
5.1.1. Genel Olarak	77
5.1.2. Hükümsüzlük Halleri	78
5.1.2.1. SMK md. 55/1-2’de Belirtilen Tanımlara Uymamak	79
5.1.2.2. SMK md. 56 ve 57’de Belirtilen Şartları Taşımamak	80
5.1.2.3. SMK md. 58/4 ve 64/6-c Kapsamında Olmak	80
5.1.2.4. Kötü Niyetli Başvuru	82
5.1.2.5. Tasarımın Bir Fikri Mülkiyet Hakkının Yetkisiz Kullanımını İçermesi	83
5.1.2.6. Tasarımın Gerçek Sahibinin Başkası Olması	84
5.1.2.7. Sonradan Kamuya Açıklanan Aynı Veya Benzer Nitelikteki Bir Tasarımın Başvuru Tarihinin, Tescilli Bir Tasarımın Başvuru Tarihinden Önce Olması	84
5.1.2.7.1. Tescilsiz Tasarımlar Açısından	85
5.1.3. Tescilsiz Tasarımların Kısmi Hükümsüzlüğü	85
5.1.4. Hükümsüzlük Davası	87
5.1.5. Hükümsüzlük Kararının Etkileri	89

5.1.5.1. Hükümsüzlüğe Karar Verilmeden Önce Tasarımın Sağladığı Haklara Tecavüz Nedeniyle Verilen Kesinleşmiş Ve Uygulanmış Kararlar	91
5.1.5.2. Hükümsüzlüğe Karar Verilmeden Önce Yapılmış Ve Uygulanmış Sözleşmeler.....	91
5.1.5.3. İstisnanın İstisnası: Ağır İhmal veya Kötüniyet	92
5.1.6. Diğer Sona Erme Halleri	93
5.1.6.1. Yenilemenin Yapılmaması.....	93
5.1.6.2. Tasarım Hakkının Süresinin Dolması	94
5.1.6.3. Vazgeçme	94
BÖLÜM 6: TESCİLSİZ TASARIM HAKKINA TECAVÜZ	97
6.1. KAVRAM	97
6.2. TESCİLSİZ TASARIM HAKKINA TECAVÜZ HALLERİ	99
6.2.1. Üretmek.....	100
6.2.2. Piyasaya Sunmak.....	102
6.2.3. Satmak veya Sözleşme Yapmak İçin Öneride Bulunmak.....	105
6.2.4. İzinsiz Olarak Tasarımın Ticari Amaçla Kullanılması ve Bulundurulması.....	107
6.2.5. İthal İşlemine Tabi Tutmak.....	108
6.2.6. Başka Bir Şekilde Ticaret Alanına Çıkarmak	108
6.2.7. İzinsiz Olarak Lisans Hakkının Genişletilmesi veya Devredilmesi.....	109
6.2.8. Gasp.....	111
6.2.9. Tescilsiz Tasarımlar Açısından Tecavüz Halleri	112
6.3. TESCİLSİZ TASARIM HAKKINA TECAVÜZÜN BELİRLENMESİ.....	113
6.4. TESCİLSİZ TASARIM HAKKINA TECAVÜZÜN BELİRLENMESİNDE KULLANILACAK KRİTERLER	115
6.4.1. Tasarımın Uygulandığı Ürün veya Ürün Parçası ve Kullanım Alanı	115
6.4.2. Genel İzlenim	116
6.4.3. Bir Tasarımın Kullanıldığı Ürün Grubu	116

6.4.4. Tasarımların Aynı veya Benzer Unsurlarının Miktarı ve Bu Kısımların Tasarımdaki Önemi.....	117
6.4.5. Tasarım Tarifnamesindeki Açıklamalar.....	117
6.4.6. Önceki Durum	117
6.5. TESCİLSİZ TASARIM HAKKINA TECAVÜZÜN BELİRLENMESİNDE DİKKATE ALINMAYACAK HUSUSLAR	118
BÖLÜM 7: SONUÇ.....	119
KAYNAKÇA.....	125